

LA SAVIESA A LA GRÈCIA ANTIGA

CICLE DE CONFERÈNCIES

CaixaForum Lleida (av. Blondel, 3).

Coordinació

Josep Antoni Clua, *professor de Filologia Grega a la Universitat de Lleida i Consultor a la UOC*

Activitat gratuïta

Places limitades

Dimarts 26 de gener | 19 h

La saviesa llegendària dels Set Savis grecs

Del prestigi dels anomenats "Set Savis" en tenim testimonis, a Grècia, des de finals de l'època arcaica i Diògenes Laerci ho reflecteix bé en les seves *Vides i opinions dels filòsofs il·lustres*, quan tracta d'ells. Figures destacades d'una mateixa època en ciutats diferents, legisladors i estudiosos, "mestres de veritat" i models cívics mereixen el títol de "savis" (*sophoi*) pels seus serveis a la polis. Tales de Milet, que fou segurament el primer filòsof, i Soló d'Atenes, viatger, poeta i autor de lleis, encapçalen aquest grup tan característic de la cultura grega. **Carlos García Gual**, *catedràtic de Filologia Grega, Universitat Complutense de Madrid*

Dimarts 2 de febrer | 19 h

La saviesa dels presocràtics i dels lírics grecs, "mestres de veritat"

La poesia lírica grega arcaica (elegia, iambe, monodia i lírica coral) ha experimentat una important renovació, mercès al gran nombre de textos apareguts recentment. El resultat és que sorgeix davant nostre tot un món arcaic, certament sorprenent i molt diferent del que havíem heretat fonamentalment de citacions d'altres autors. Es tracta d'un món no unit exclusivament al mite i que ens acostava a la festa i al ritus, durant els segles vii-vi aC. Alhora, el "jo poètic" traspua tota la lírica grega arcaica. Cal rastrejar, doncs, la figura dels elegíacs i els iambògrafs més importants, els "mestres de veritat", (especialment Soló d'Atenes), sense descuidar els filòsofs presocràtics.

Josep Antoni Clua, *professor de Filologia Grega a la Universitat de Lleida i consultor a la UOC*

Dimarts 9 de febrer | 19 h

La saviesa dels sofistes grecs: de la primera a la segona sofística

El terme grec del qual prové el mot "sofista" (*sophistés*) es feia servir, originàriament, com un quasi sinònim de savi (*sophós*), tal com ens ho confirmen diversos exemples a Heròdot o a Píndar, per citar-ne només dos. Tanmateix, a partir de mitjan segle v aC, aquesta és la paraula que serveix per esmentar les persones que es dediquen a un ofici molt concret i important en el context de la polis, el de mestre de retòrica, contra els quals Plató, en nom de l'autèntic amor al saber, dirigeix, per boca de Sòcrates, les seves ires tractant-los d'oportunistes, mentiders i ben perjudicials per a la ciutat. La saviesa dels sofistes, però, a diferència de la del filòsof, no és especulativa, sinó que està al servei de la paraula i de l'acció.

Francesca Mestre, *professora de Filologia Grega, Universitat de Barcelona*

Dimarts 16 de febrer | 19 h

La saviesa de la tragèdia grega: un valor permanent des de l'antiguitat

Podem preguntar-nos per què els grecs crearen la tragèdia, i com i quan la crearen. Són qüestions que interessin sobretot als filòlegs. Però la tragèdia grega traspua saviesa, tradueix literàriament conviccions pregones i constatacions certes respecte de la vida dels humans. Si la tragèdia arriba a tots, la "catarsi" també pot ser col·lectiva. Potser per això, encara avui fem ús del patró dels grecs i encara avui ens purifiquem de passions iguals o ben semblants a les seves.

Pau Gilibert, *professor de Filologia Grega, Universitat de Barcelona*

Dimarts 23 de febrer | 19 h

La medicina hipocràtica: saviesa, pràctica, límits

Hipòcrates fou una de les figures més importants de la història de la medicina i hom s'hi refereix com el "pare de la medicina", en reconeixement de les seves contribucions a aquesta ciència com a fundador de l'Escola Hipocràtica. Aquesta escola intel·lectual va revolucionar la medicina a la Grècia antiga, tot establint-la com a disciplina separada d'altres camps amb els quals se l'havia associat tradicionalment, com ara la filosofia o la teúrgia, i va aconseguir que la medicina esdevingués una professió. Però la medicina hipocràtica és saviesa, és pràctica, i té uns límits.

Juan Antonio López Férez, catedràtic de Filologia Grega, UNED - Madrid

Dimarts 2 de març | 19 h

La saviesa en la literatura bizantina i grega moderna

Cal replantejar i passar revista al concepte de saviesa en dues de les manifestacions literàries més genuïnes del període bizantí, la himnografia religiosa i la prosa política (representada aquesta darrera, sobretot, per l'*Alexiada*, d'Anna Comnè), i també en l'obra que marca l'inici de la literatura neogrega, el poema èpic de Vassílios Digenís Akrita. Alhora, però, és sempre necessària una nova reflexió sobre el concepte de saviesa en dos dels més grans poetes neogrecs, Konstandinos Kavafis i Iorgos Seferis, premi Nobel de literatura, aquest darrer, l'any 1963.

Eusebi Ayensa, director de l'Institut Cervantes a Atenes

RESUM DEL CURS

Del 26 de gener al 2 de març

La cultura grega antiga ha esdevingut un veritable paradigma per a la formació de la cultura occidental. La tradició ha recreat molts dels motius filosòfics, literaris i culturals que hom anomena "el llegat cultural grec". Amb la intenció de revisar els temes que han esdevingut essencials i "clàssics" analitzarem la *sophia* o "saviesa" grega en la literatura, la política, la tragèdia, la medicina o la filosofia dels grecs antics: des de les primeres manifestacions de l'anomenat "grup dels Set Savis" fins a la Segona sofística grega; des de la tragèdia fins a la literatura d'època bizantina i neogrega; des dels lírics grecs arcaics, "mestres de veritat", fins a la medicina hipocràtica.